

Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Banyoles (16 i 17 de juny de 2006). — Cada any els membres de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans es desplacen a un indret del territori català per celebrar les seves Jornades itinerants. L'objectiu principal és difondre entre el públic assistent la seva feina i convidar els estudiosos locals o de la zona a donar a conèixer temes relacionats amb la situació del català a la contrada, o bé a exposar investigacions vinculades amb la llengua i la cultura des de diferents punts de vista. La seu de les Jornades de l'any 2006 va ser el Pla de l'Estany i, en concret, Banyoles, la seva capital.

Els dies 16 i 17 de juny es van celebrar dues sessions acadèmiques a la sala gòtica Josep M. Coromines de la Pia Almoïna, cedida pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, coordinador de la trobada. L'organització de les sessions va ser prèviament preparada i coordinada per Gemma Rigau, membre de la Secció Filològica i banyolina d'origen i de cor.

El primer dia, l'obertura va anar a càrrec de Joan Martí, president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, Jordi Xargay, president del Consell Comarcal del Pla de l'Estany, i Jeroni Moner, president del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles. Les intervencions que seguiren aquesta benvinguda al nombrós públic van tractar des de temes d'àmbit local o relatius a les comarques gironines fins a qüestions teòriques de caire més general. Àngel Vergés, filòleg especialista en literatura i cultura populars, copsà ràpidament l'atenció dels assistents amb l'exposició i comentari de diferents llegendes de l'estany de Banyoles, recordades per alguns vilatans, però desconegudes per la majoria. Joan Fort va fer un recorregut per la toponímia de la comarca del Pla de l'Estany, insistint d'una manera especial en les fonts històriques que hi fan referència i en l'evolució d'algunes denominacions des dels inicis de la seva formació. Tot ampliant la zona geogràfica de referència, Mariàngela Vilallonga va fer la presentació de *L'Atlas literari de les terres de Girona*. Es tracta d'un atractiu i interessant projecte, dirigit per ella mateixa i en el qual han participat especialistes gironins de diverses disciplines, que pretén i aconsegueix oferir una visió de la presència del paisatge gironí en l'escriptura literària de diferents autors. El discurs de Josep M. Nadal no pretenia proporcionar informació d'una zona concreta, sinó que va plantejar el fet de si la tendència general a la globalització pot afavorir o empitjorar la supervivència de determinades llengües o dialectes, de les seves pròpies comunitats i, per extensió, de la pròpia identitat. Des del punt de vista de la recerca filològica, Marta Prat va destacar la funció del català com a llengua transmissora de mots dins del context romànic. Al llarg de la seva exposició va demostrar la necessitat de combinar diferents criteris, siguin o no lingüístics, per aconseguir una adequada justificació dels catalanismes lèxics transferits a d'altres llengües. La jornada es va tancar al pati de la Pia Almoïna amb la lectura teatralitzada de tres llegendes de Banyoles, a càrrec dels actors banyolins Ingrid Calpe i Miquel Torrent.

El segon dia va començar amb dues sessions d'importància capital en el terreny de l'ensenyament i de l'ús del català a les escoles. Rafael Ponsatí i Pere Pujolràs, directors de dos centres públics d'educació infantil i primària de Banyoles, van posar de manifest que l'elevat percentatge d'immigració a la població (un 20% de 17.000 habitants) justifica el Pla d'Escolarització Extensiva que s'aplica actualment. Es tracta d'un pla estratègic d'acollida que té la funció de distribuir els nouvinguts als diferents centres de la ciutat de manera que s'aconsegueixi, d'una banda, un equilibri a les aules entre alumnes autòctons i no autòctons, i de l'altra, que el català sigui com més aviat millor la llengua de relació entre tots, companys i mestres, tant des del punt de vista social com de l'aprenentatge. Pel que fa a la segona sessió, tres professors dels tres IES de Banyoles, Josep Gratacós, Maria Àngels Gri i Rosa M. Amorós, van exposar de manera detallada la rebuda dels joves immigrants a secundària i els procediments que seguïen per aconseguir una adequada integració. L'adquisició de la competència lingüística catalana en el context escolar i social s'esdevé a les anomenades *aules d'acollida*.

Es tracta d'uns espais de col·laboració no només entre els alumnes estrangers i els docents de la llengua, que són els que més hores hi conviuen, sinó entre tot l'alumnat i professorat del centre i, en ocasions concretes, fins i tot entre els familiars dels joves i alguns ciutadans. Tant els educadors de primària com els de secundària mostraren en tot moment l'entusiasme que inverteixen en la seva tasca educativa, recompensat pels resultats obtinguts, però també van fer-nos veure que no s'havia d'oblidar el foment de l'ús del català a l'entorn sociolingüístic de fora dels centres educatius que era tan o més important.

El contingut de les dues últimes sessions enllaçà amb els temes de recerca tractats el dia anterior. Joan Julià i Muné contraposà el parlar gironí amb la pronúncia del dialecte central general en el qual tradicionalment s'ha encabir. El seu propòsit va ser el de demostrar certes diferències fonètiques, tant vocàliques com consonàntiques, entre les dues varietats, poc o mai tingudes en compte fins al moment pel fet de ser considerades com una de sola. Josep Gifreu, per la seva banda, va reprendre el tema de la globalització i va reflexionar sobre les conseqüències que poden derivar de l'acompliment o no dels principis fonamentals d'institucions internacionals com la UNESCO per a la defensa de la diversitat cultural i lingüística.

Les Jornades es van cloure amb tres intervencions: la de Joan Martí, president de la Secció Filològica, la d'Antoni Bramon, vicepresident del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, i la de Pere Verdaguer, membre de la Secció Filològica i també banyolí d'origen i de cor. Verdaguer va dedicar les paraules de cloenda als seus pares, tots dos del Pla de l'Estany, per l'esforç que van fer per mantenir i transmetre la seva catalanitat tot i haver hagut de refugiar-se al Rosselló per raons polítiques. Aquest punt i final emotiu va ser el colofó d'unes Jornades dignes de recordar. [M. Pr.]